

ณ. รายละเอียดบทสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำป่าบางจำนวน 10 ราย

หมู่บ้านป่าบางตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 ตำบลสันกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

สัมภาษณ์ ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547

รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มผู้นำป่าบางมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 10 ราย โดยมีตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบต่างๆ กัน ดังนี้

1.นายสิงห์ไธย์ คำมารุณ	กำนันตำบลสันกลาง
2.นายบุญทัศน์ กาวิชัย	สารวัตรกำนัน 1
3.นายบุญทอง กอบแก้ว	สารวัตรกำนัน 2
4.นายชวลิต ใหม่ใจ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง
5.นางไพโรศรี ตานใจ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง
6.นายอรุณพ แ่งน้อย	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1
7.นายไชยวรรณ คำอักษร	ผู้ช่วยกำนันหมู่ 8
8.นายสุคนธ์ หลานชัย	แพทย์ประจำตำบล
9.นายวิชัย กันทาอินตะ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 8
10.นางบัวเงา คำมารุณ	หัวหน้าคณะแม่บ้าน

เนื่องจากหมู่บ้านป่าบางเป็นหมู่บ้านใกล้เมืองซึ่งตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองเพียง 20 กิโลเมตรเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้มาสนทนากับผู้นำหมู่บ้านเพื่อค้นหาความพร้อมของหมู่บ้านในการสนองตอบความต้องการของคณูปันวิยเกษียณเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนาน โดยเฉพาะใน ส่วนที่มีกิจกรรมร่วมกันว่าชาวป่าบางจะยินดีให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวคณูปันวิยเกษียณหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และมีกิจกรรมใดบ้างที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้สามารถเข้าร่วมกับชาวบ้านได้ จากการสนทนาทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบว่าชาวบ้านป่าบางไม่เคยมีโอกาสต้อนรับนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติมาก่อน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านอยู่อาศัยขนาดเล็กที่มีวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นของตนเอง มีสถานที่ตั้งใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณเชียงใหม่รอบนอก ได้แก่ วัดน้ำปอดหลวง น้ำตกแม่กลาง ดอยสุเทพ สวนสัตว์เชียงใหม่ น้ำตกแม่วาง พระธาตุดูจอมทอง ห้วยมะนาว สายน้ำมื่น บ้านถวาย หมู่บ้านแกะสลัก ตลาดสดดอกไม้ แหล่งผลิตตุ๊กตา หนองสระเรียมและวัดป่าเจริญธรรม เป็นต้น ชาวบ้านไม่มีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศแต่อย่างใด มีเพียงชาวอเมริกันรายหนึ่งซึ่งมาตั้งโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าห่างออกไปราว 3 กิโลเมตรจากหมู่บ้านซึ่งก็เป็น ชาวต่างชาติคนเดียวที่หมู่บ้านรู้จัก ชาวบ้านไม่มีความคุ้นเคยกับการท่องเที่ยวแบบพำนักนาน

ด้วยเช่นกัน หากมีคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเดินทางมาท่องเที่ยวแบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ ชาวป่าบางก็เชื่อว่าคนเชียงใหม่จะยินดีให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีเพราะเป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธเหมือนกันแม้จะต่างนิกายกันก็ตาม ด้วยเหตุนี้ คนญี่ปุ่นน่าจะมีอุปนิสัยที่ละม้ายคล้ายคลึงกับคนไทย คนเชียงใหม่นิยมการให้อภัยซึ่งกันและกัน เชียงใหม่เองก็เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านอาหารการกินซึ่งไม่แห้งแล้งอย่างพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย คนญี่ปุ่นวัยเกษียณจึงน่าจะมีความพึงพอใจในการพำนักนานที่เชียงใหม่ ชาวป่าบางเชื่อว่าคนญี่ปุ่นมาจากประเทศที่มีความก้าวหน้า มีความรู้ และมีเทคนิคในการบริหารงานโดยเฉพาะงานภาคอุตสาหกรรม คนญี่ปุ่นจึงอาจจะมีประสบการณ์ที่ต้องการแบ่งปันให้ชาวป่าบางได้เรียนรู้บ้าง ในขณะที่เด็กๆ ในหมู่บ้านอาจได้รับโอกาสเรียนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการของโรงเรียนในหมู่บ้านเช่นกัน คณะผู้นำหมู่บ้านต้องการให้คนญี่ปุ่นวัยเกษียณที่เป็นอาสาสมัครสอนภาษาญี่ปุ่นนั้นเป็นผู้ที่เกษียณแล้วจากองค์กรภาคเอกชน เป็นครูหรือเป็นข้าราชการมาแต่ในอดีต เพราะเป็นผู้มีความรู้สูงเหมาะแก่การเป็นวิทยากรสอนภาษาให้แก่เด็กๆ ในหมู่บ้าน โดยต้องการแบ่งชั้นเรียนออกเป็นกลุ่มเด็กเล็ก (ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6) กลุ่มเด็กโต (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 และปวช หรือ ปวส) ช่วงเวลาการเรียนการสอนคือระหว่างปิดเทอมใหญ่ในเดือนมีนาคมถึงเมษายนและช่วงปิดเทอมเล็กคือเดือนตุลาคมของทุกปี กำหนดให้โดยพื้นฐานประเพณีวัฒนธรรมของตำบลสันกลางจะของบประมาณจากอำเภอ ตำบลตองด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน อาหารกลางวัน และบริหารจัดการให้ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนพากันสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันในการรับและส่งวิทยากรคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเหล่านี้เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายโดยในระยะแรกอาจต้องมีล่ามมาช่วยก่อน หมู่บ้านป่าบางยังมีความประสงค์จะขอคำแนะนำจากคนญี่ปุ่นวัยเกษียณในเรื่องการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (สินค้า OTOP) ของตำบลสันกลางเพื่อให้มีการพัฒนารูปแบบสินค้าตามความต้องการของตลาดญี่ปุ่นด้วย ด้านกิจกรรมร่วมกันนั้นหมู่บ้านป่าบางมีกิจกรรมตามประเพณีให้คนญี่ปุ่นวัยเกษียณร่วมทำในแต่ละวัน เช่น พิธีการทำบุญ งานหัตถกรรมจักรสาน การสานตะกร้อ งานประดิษฐ์ไม้กวาด งานเก็บมะพร้าว และงานในไร่ในนาเล็กๆน้อยๆ ซึ่งชาวบ้านเห็นว่าน่าจะเป็นแหล่งความรู้และแหล่งความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่คนญี่ปุ่นวัยเกษียณได้เป็นอย่างดี ชาวบ้านเชื่อว่าการยินดีให้คนญี่ปุ่นเข้าร่วมกิจกรรมน่าจะมีทั้งที่หมู่บ้านของตนเองและหมู่บ้านท่ากาน หากแต่เห็นว่าที่ตั้งของหมู่บ้านป่าบางน่าจะได้เปรียบกว่าเนื่องจากอยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง จึงสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คนญี่ปุ่นในการเดินทางไปและกลับที่พักได้สะดวก อนึ่ง คณะผู้นำหมู่บ้านยังได้แนะนำว่าหากคนญี่ปุ่นวัยเกษียณประสงค์จะร่วมกิจกรรมกับชาวป่าบางแล้ว

เคล็ดลับสำคัญในการทำให้ชาวบ้านประทับใจคือการร่วมบริจาคเงินในการสร้างวัดวาอารามอย่างจริงจังโดยไม่จำกัดว่าจะต้องบริจาคเงินจำนวนมากหรือน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม หมู่บ้านป่าบางต้องการให้หน่วยงานภาครัฐของไทยคัดกรองภูมิหลังของนักท่องเที่ยวคนญี่ปุ่นวัยเกษียณด้วยว่าไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มอาชญากรแก๊งค์ยาสูบมาก่อน ไม่เป็นผู้ที่นำเชื้อโรคอันตรายร้ายแรงหรือเป็นโรคประสาทเพื่อความสะดวกสบายใจของชาวบ้านเป็นสำคัญ ในกรณีที่คนญี่ปุ่นวัยเกษียณผู้ไม่เคยมาประเทศไทยมีความห่วงใยเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพร้อมของโรงพยาบาล และภาษาในการสื่อสารนั้น คณะผู้นำหมู่บ้านป่าบางเห็นว่า หากคนญี่ปุ่นวัยเกษียณไม่ไปเที่ยวตามสถานที่บันเทิงยามค่ำคืนในอำเภอเมืองเชียงใหม่ เช่น ไนท์คลับหรือบาร์หรือออกมาเดินเที่ยวในยามวิกาลซึ่งอาจมีแก๊งค์ชิงรถมอเตอร์ไซด์แข่งรถกันอยู่ จังหวัดเชียงใหม่ก็เป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยในระดับหนึ่งแม้จะเป็นเมืองใหญ่ก็ตาม ความพร้อมของโรงพยาบาลนั้นไม่มีความน่าเป็นห่วงเนื่องจากมีโรงพยาบาลสันป่าตองที่ห่างออกไปเพียง 5 กิโลเมตรและมีโรงพยาบาลภาครัฐและเอกชนในตัวจังหวัดมากมายหลายแห่งที่มีคุณภาพสูง แม้แต่ศูนย์อนามัยในหมู่บ้านป่าบางเองก็มีถึง 4 แห่ง ส่วนภาษาในการสื่อสารน่าจะเป็นข้อด้อยเดียวที่มีซึ่งสามารถแก้ไขในระยะสั้นได้ด้วยการหาล่ามซึ่งเป็นนักศึกษาที่ต้องการหาประสบการณ์การทำงานจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ในตัวจังหวัด ในกรณีที่นักท่องเที่ยวคนญี่ปุ่นวัยเกษียณที่มาอยู่ในเชียงใหม่ได้ระยะหนึ่งแล้ว ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐของไทยปรับปรุงเรื่องไฟฟ้าดับบ่อยๆ เรื่องเจ้าหน้าที่และตำรวจที่ไม่ค่อยเป็นมิตร เรื่องให้มีเที่ยวบินตรงระหว่างจังหวัดเชียงใหม่-ประเทศญี่ปุ่น และเรื่องการจัดให้มีระบบขนส่งมวลชนในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น คณะผู้นำหมู่บ้านป่าบางเห็นว่า การปรับปรุงระบบไฟฟ้าน่าจะอยู่ในวิสัยที่ทำได้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ ส่วนการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่นั้นคณะผู้นำหมู่บ้านป่าบางไม่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวมากนักจึงไม่ขอออกความคิดเห็น ส่วนการขนส่งสาธารณะนั้นคณะผู้นำคิดว่า การเหมารถแดงหรือรถตู้ น่าจะเป็นวิธีการที่สะดวกที่สุดหากต้องการเดินทางจากตัวเมืองมายังหมู่บ้านป่าบาง ส่วนความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณทั้งที่เคยมาและไม่เคยมาประเทศไทยเกี่ยวกับคุณภาพบริการที่หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้ เช่น ศูนย์บริการข้อมูลแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (Information One-Stop Service) ที่ให้บริการเป็นภาษาญี่ปุ่น หน่วยงานให้คำปรึกษาหรือเมื่อมีปัญหา (Counseling) และการปฐมนิเทศ (Orientation) ช่วงสามเดือนแรกในประเทศไทย และหน่วยงานให้คำปรึกษาหรือเรื่องที่อยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น คณะผู้นำหมู่บ้านป่าบางมีความเห็นว่า เป็นสิ่งที่ควรจัดให้มีอย่างยิ่งเพื่อช่วยให้คนญี่ปุ่นวัยเกษียณเกิดความมั่นใจในการปรับตัวขณะพำนักในประเทศไทยทั้งยังเป็นการคลายความกังวลใจได้อีก

ด้วย ด้านความต้องการของคนไทยเรื่องการประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ ให้คนเชียงใหม่ได้รับทราบมากกว่านี้และการจัดกิจกรรมให้แก่คนญี่ปุ่นวัยเกษียณได้มีส่วนร่วมกับคนไทยนั้น ชาวป่าบางรู้สึกแปลกใจที่คนเชียงใหม่ในตัวเมืองยังไม่รับทราบเกี่ยวกับโครงการ ฯ นี้ เนื่องจากอำเภอเมืองน่าเป็นพื้นที่ซึ่งควรได้สัมผัสกับนักท่องเที่ยวนานาชาติมากกว่าพื้นที่ชนบทอย่างหมู่บ้านป่าบาง ทั้งนี้ หากโครงการการท่องเที่ยวแบบพำนักนานของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเกิดขึ้นจริงในเชียงใหม่โดยภาคราชการ เช่น จังหวัดหรืออำเภอเห็นชอบและให้การสนับสนุนแล้ว คณะผู้นำหมู่บ้านป่าบางมีความประสงค์ให้หน่วยงานราชการเข้ามาทำการประเมินความก้าวหน้าของโครงการที่หมู่บ้านป่าบางทุกๆ เดือนเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น และยังได้แสดงความขอบพระคุณผู้วิจัยที่นำความคิดที่เป็นนวัตกรรมมาให้หมู่บ้านเล็กๆ อย่างหมู่บ้านป่าบางแห่งนี้อีกด้วย